

Indikace: prázdný oheň ve vrstvě krve, opakované krvácení z nosu.

Způsob užití: Léčiva se opraží, rozemlou na prá-

šek a s medem vyválejí do kuliček. Podává se 3krát denně 6 g zapíjených teplou vodou.

295. Heshouwu (che-šou-wu) 何首乌

Výklad jména: Znak „hé“ (che) 何 je čínské příjmení He, znak „shóu“ (šou) 首 má význam „hlava“, znak „wū“ (wu) 乌 znamená „havraní, černý“. Podle pověsti žil člověk jménem He, který si požíváním kořene této rostliny vyléčil všechny nemoci, ve vysokém věku mu zčernaly vlasy, zplodil mnoho dětí a dožil se přes sto let. Proto dostalo léčivo jméno *hěshǒuwū* (che-šou-wu), „vranihlav He“.

Synonyma: shouwu (šou-wu) 首乌, shannu (šan-nu) 山奴, shange (šan-ke) 山哥, dijing (ti-fing) 地精, chilian (čch'-lien) 赤敛, quanwu (čchüan-wu) 拳乌, chenzhibai (čchen-č'-paj) 陈知白, maganshi (ma-kan-š') 马肝石, chishouwu (čch'-šou-wu) 赤首乌.

Latinské jméno: POLYGONI MULTIFLORI RADIX

Anglické jméno: tuber fleecflower root

První výskyt jména: *Kaibao bencao*; 974 n. l.

Obr. 1. *Polygonum multiflorum*

Zdroj drogy: kořen

(čeleď Polygonaceae)

1. *Polygonum multiflorum* Thunb. [syn. *Polygonum multiflorus* (Thunb.) Turcz. ex Nakai; *Fallopia multiflora* (Thunb.) Haral], *ředesno mnohokvěté*, heshouwu (che-šou-wu) 何首乌, též yemiao (jie-miao) 野苗, jiaoteng (fiao-tcheng) 交藤, jiaojing (fiao-fing) 交茎 (travnaté stráně, okraje cest, křoviny, vých. a střední Čína, Shanxi, Shaanxi, Gansu, Sichuan, Guizhou, Yunnan).

Místně se ještě používají:

(čeleď Asclepiadaceae)

Cynanchum bungei Decne, dagen niupixiao (ta-ken niou-pchi-siao) 大根牛皮消, rovněž jiye erpixiao (fi-jie er-pchi-siao) 戟叶耳皮消 (Shandong, Shanxi); droga z ní se samostatně klasifikuje jako *baishouwu* (paj-šou-wu) 白首乌, *Cynanchi bungei* radix.

Cynanchum auriculatum Royle ex Wight, erye niupixiao (er-jie niou-pchi-siao) 耳叶牛皮消, též niupixiao (niou-pchi-siao) 牛皮消 (Jiangsu, Zhejiang); drogy z ní se klasifikují jako *feilaihe* (fej-laj-che) 飞来鹤, *Cynanchi auriculati caulis et folium*, a *geshanxiao* (ke-šan-siao) 隔山消, *Cynanchi auriculati radix*.

Cynanchum wilfordii (Maxim.) Hemsl., geshanxiao (ke-šan-siao) 隔山消, též geshan niupixiao (ke-šan niou-pchi-siao) 隔山牛皮消 (Shandong, Shanxi).

Cynanchum otophyllum Schneid., qingyangshen (čching-jang-šen) 青羊参 (Hubei); droga z ní se samostatně klasifikuje jako *qingyangshen* (čching-jang-šen) 青羊参, *Cynanchi otophylli radix*.

Droga z těchto rostlin se společně nazývá bílým shouwu, *baishouwu* (paj-šou-wu) 白首乌.

Jako nesprávná záměna se ještě někde používají: *Polygonum multiflorum* Thunb. var. *ciliinerve* Stew. [syn. *Polygonum ciliinerve* (Nakai) Ohwi], maomailiao (mao-maj-liao) 毛脉蓼, též zhushaqi (ču-ša-čchi) 朱砂七 (Gansu), droga z ní se klasifikuje jako *hongyaozi* (chung-jao-c') 红药子, *Polygoni ciliinervis radix*; *Dioscorea bulbifera* L., huangdu (chuang-tu) 黄独 (Fujian), droga z ní se samostatně klasifikuje jako *huangyaozi* (chuang-jao-c') 黄药子, *Dioscoreae bulbiferae tuber*; *Dioscorea cirrhosa* Lour., shuliang (šu-liang) 薯蓣, droga z ní se klasifikuje jako *shuliang* (šu-liang) 薯蓣, *Dioscoreae cirrhosae tuber*; *Pteroxygonum giraldii* Dammer et Diels, yiliao (i-liao) 翼蓼.

Sběr a úprava

Kořeny 3–4letých rostlin se vykopávají na jaře nebo na podzim dle tradičního kalendáře, nejlépe v obdo-

烏首何

bí po ustanovení podzimu (*liqiu*, li-čchiou, 7. až 9. srpna). Po umytí a nasáknutí vodou se z nich odřezou oba konce, naplátkují se a usuší. Nazývají se syrovými, *shengheshouwu* (šeng-che-šou-wu) 生何首乌, *shengshouwu* (šeng-šou-wu) 生首乌, nebo sušenými, *ganheshouwu* (kan-che-šou-wu) 干何首乌, *ganshouwu* (kan-šou-wu) 干首乌. Za nejlepší se považují velké plátky, *daheshouwu* (ta-che-šou-wu) 大何首乌. Někdy se používá přímo i čerstvá droga, která se pak nazývá *xianheshouwu* (sien-che-šou-wu) 鲜何首乌.

Sušenou drogu tvoří nepravidelné oválné plátky hnědožluté barvy, práškovité struktury, slabé vůně, sladké a nahořklé a zadržující chuti. Dále se upravují na:

a) *Zhishouwu* (č'-šou-wu) 制首乌, upravené shouwu. Existuje více způsobů úpravy:

a1) *Heidouzhi* (chej-tou-č') 黑豆制, úprava s černou sójou. Ve vodě se 4 hodiny vaří 10 kg černé sóje, až se získá 15 l odvaru, který se slije. Boby se pak opět zalijí vodou a vaří 3 hodiny, aby zůstalo 10 l odvaru. Potom se oba odvary smíchají. Plátky drogy se v nezelezné nádobě promíchají se sójovým odvarem (100:10), v uzavřené nádobě se vloží do hrnce s vodou a dusí v horké páře, dokud se odvar nevstřebá a plátky nezískají tmavě hnědou barvu.

a2) *Heidou huangjiu zhi* (chej-tou chuang-tiou č') 黑豆黄酒制, úprava s černou sójou a žlutým alkoholem. Droga se promíchá se sójovým odvarem a žlutým alkoholem (100:10:25) a dusí v uzavřené nádobě, dokud se šťáva nevstřebá. Jiný postup je, že se nejprve dusí 8 hodin promíchaná s odvarem ze sóje, nechá se v něm dalších 8 hodin stát a potom se usuší. Následně se promíchá s alkoholem a ještě se dusí 8 hodin; nakonec se usuší.

a3) *Jiuzhi* (tiou-č') 酒制, úprava s alkoholem. Droga se promíchá se žlutým alkoholem (100:12), nechá se 4–6 hodin stát a potom se dusí 6 hodin. Vybere se, nechá trochu oschnout, pak se promíchá s vodou, po nasáknutí se vyždímá a ještě upravuje v páře, dokud nezčerná.

b) *Zhengshouwu* (čeng-šou-wu) 蒸首乌, pařené shouwu. Sušená droga se nechá nasáknout vodou, vyždímá se a paří 8 hodin, přes noc se nechá stát, druhý den se obrátí a znovu paří. Proces se opakuje, dokud kořeny nejsou zvenčí i zevnitř černé. Poté se usuší do polosucha, naplátkují a dosuší.

Existují i další úpravy heshouwu, např. se šťávou z kořenu lékořice nebo syrového zázvoru. V minulosti se droga upravovala i s rýžovou vodou, *dazao* (276) *Jujubae fructus*, *niuxi* (203) *Achyranthis bidentatae radix*, plevami.

Charakteristika

- chuť hořká, sladká, zadržující
- povaha mírně teplá (teplá, netoxická, svíravá, zvedhavá, jin v jangu, jang)
- tropismus ke dráze jater a ledvin (srdce, slezina, plíce, žlučník, trojitý zářič)

Účinky

upravené heshouwu

1. Doplnuje játra a ledviny, navyšuje esenci a krev (*bu gan-shen, yi jing-xue*, pu kan-še, i ting-süe) syrové heshouwu
2. Odstraňuje jedovatosti a zmenšuje otoky (*jiedu xiaozhong*, fie-tu siao-čung)
3. Svlazuje střeva a zprůchodňuje stolici (*runchang tongbian*, žun-čchang tchung-pien)

1. Doplnuje játra a ledviny, navyšuje esenci a krev

Indikace: syndrom vyčerpanosti esence a krve.

Výklad: Upravené shouwu má výborné vlastnosti v tom, že zahřívá, aniž by produkovalo suchou horkost, a doplňuje, aniž by zatěžovalo trávení. Odedávna se používá, zejména v podobě alkoholových extraktů, jako omlazující prostředek posilující zdraví a prodluzující život. Obvykle se kombinuje s dalšími doplňujícími léčivy, jako jsou *gouqizi* (307) *Lycii fructus*, *bajitian* (283) *Morindae officinalis radix*, *shudihuang* (294) *Rehmanniae radix preparata*, *baizhu* (272) *Atractylodis macrocephalae rhizoma*. Při předčasném šedivění vlasů se podává formule *qibao meiran dan* (R549), v níž jsou kromě shouwu např. *gouqizi* (307) *Lycii fructus*, *tusizi* (290) *Cuscutae semen*, *fuling* (108) *Poria*. Rovněž se 1–2krát denně podává 15 až 30 ml výluhu po 30 g shouwu a *shudi* (294) *Rehmanniae radix preparata*, a 15 g *danggui* (293) *Angelicae sinensis radix* v 1 l pálenky (DR604). Při vypadávání vlasů z prázdnoty esence a krve heshouwu podporuje jejich výživu v odvaru se *sangshenzi* (308) *Mori fructus*, *gouqizi* (307) *Lycii fructus* a syrovým *huangqi* (271) *Astragali radix*; rovněž se podávají kuličky, v nichž je stejný poměr shouwu, *baizirenu* (245) *Platycladi semen* a *danggui* (293) *Angelicae sinensis radix* (DR605). V případě mužské neplodnosti či impotence z prázdnoty ledvin se shouwu kombinuje s *lurongem* (279) *Cervi cornu pantotrichum*, *renshenem* (267) *Ginseng radix* a *lingzhi* (248) *Ganoderma lucidum seu japonicum*.

Když není dostatek esence ledvin, krev jater je rovněž oslabena a nedokáže vyživovat „vývod“ jater – oči. Tehdy se objevují poruchy jako sucho a drhnutí v očích, zhoršování zraku atd. Pro regeneraci očí se shouwu kombinuje s *gouqizi* (307) *Lycii fructus*, *shudi* (294) *Rehmanniae radix preparata*, *juhua* (21) *Chrysanthemi flos*, *sangye* (20) *Mori folium*, aby doplnily jin a odstranily prázdnou horkost. Jsou-li současně i závratě a zatmívání před očima, přidávanými jsou *gouqizi* (307) *Lycii fructus*, *cangzhu* (101) *Atractylodis rhizoma* a *xiaohuixiang* (138) *Foeniculi fructus*. V současnosti se na chudokrevnost používá heshouwu v kombinaci s *dangshenem* (269) *Codonopsis radix*, *shanyao* (273) *Dioscoreae rhizoma* a *chenpi* (140) *Citri reticulatae pericarpium*; při vzniku hematomů z nedostatku krevních destiček jsou kombinovány *dangshen* (269) *Codonopsis radix*, *huangqi* (271) *Astragali radix*, *huangjing* (305) *Polygonati rhizoma* a *baizhu* (272) *Atractylodis macrocephalae rhizoma*.

Nedostatečnost esence a krve způsobuje i ochabování či bolesti kostí. Při znečitlivění a zhoršené hybnosti končetin následkem jejich nedovyživenosti doplňuje shouwu esenci a krev ve spojení se *shudi* (294) *Rehmanniae radix preparata*, *niuxi* (203) *Achyranthis bidentatae radix*, *chishao* (50) *Paeoniae radix rubra*. Při slabosti šlach a kostí je posiluje v kombinaci s *duzhongem* (286) *Eucommiae cortex*, *gandihuangem* (46) *Rehmanniae radix exsiccata* a *jinyingzi* (328) *Rosae laevigatae fructus*. Na bolesti beder se podává odvar ze shouwu a *yiwirenu* (111) *Coicis semen*. Při bolestech sedacího nervu se odvarem ze shouwu, *fuzi* (127) *Aconiti radix lateralis preparata*, *xixinu* (132) *Asari herba*, *guizhi* (2) *Cinnamomi ramulus* a *ganjiangu* (130) *Zingiberis rhizoma* zapíjí prášek z *maqianzi* (347) *Strychni semen* a nesoleného *quanxie* (259) *Scorpio*.

2. Odstraňuje jedovatosti a zmenšuje otoky

Indikace: vředy, abscesy, lymfatické uzliny; malárie.

Výklad: Heshouwu v syrové podobě má tendenci ochlazovat a dokáže odstraňovat akumulovanou jedovatost způsobující různé ekzémy. Rozemleté ve stejném poměru s *kushenem* (42) *Sophorae flavescens radix*, *fangfengem* (7) *Saposhnikoviae radix* a *bohe* (16) *Menthae herba*, zapíjené v 15gramové dávce léčí svědivé vředy (DR606); ty se současně omývají odvarem heshouwu ve stejném množství vody a alkoholu. Při mokvavých ekzémech z vlhké horkosti se obvykle přidávají *kushen* (42) *Sophorae flavescens radix*, *fangfeng* (7) *Saposhnikoviae radix*, *jingjie* (6) *Schizonepetae herba* a *jinyinhua* (52) *Lonicerae flos*.

V případech chronických lymfatických uzlin se žvýká syrové heshouwu (DR607), které jednak odstraňuje jedovatosti, jednak má mírný účinek doplňovat esenci a krev. Ještě účinnější je ovšem v kombinaci s léčivými oživujícími krev a rozptylujícími sraženiny, např. *chuanxiongem* (188) *Chuanxiong rhizoma*, *danggui* (293) *Angelicae sinensis radix*, *xiakucao* (33) *Prunellae spica*. Při hnisavých abscesech jsou kombinovány *baizhi* (9) *Angelicae dahuricae radix*, *danggui* (293) *Angelicae sinensis radix*, *chishao* (50) *Paeoniae radix rubra* a *mutong* (114) *Akebiae caulis*. V minulosti se při svrabu omývaly vyrážky odvarem ze stejného množství shouwu a *aiye* (187) *Artemisiae argyi folium*. Na svědivé ekzémy se droga kombinuje s *fangfengem* (7) *Saposhnikoviae radix*, *cijili* (257) *Tribuli fructus*, *jingjiesui* (6) *Schizonepetae spica*.

⇒ Při malarických horečkách se podávalo před záchvatem zimnice 9 g heshouwu zapíjeného alkoholem (DR608). Při přetrvávajících potížích s příznaky prázdnoty čchi a krve se droga kombinovala do odvaru s *danggui* (293) *Angelicae sinensis radix*, *weishengjiangem* (4) *Zingiberis rhizoma recens*, *renshenem* (267) *Ginseng radix* a *jupi* (140) *Citri reticulatae pericarpium*. V současnosti jsou v této indikaci dobré zkušenosť s odvarem z 18–25 g heshouwu a 1,5 až 3 g *kancao* (275) *Glycyrrhizae radix*.

3. Svlazuje střeva a zprůchodňuje stolici

Indikace: zácpa.

Výklad: Syrové shouwu má laxativní účinek a současně doplňováním esence a krve mírně svlazuje střeva, proto se používá hlavně při zácpě z prázdnoty esence a krve. Kombinovanými bývají *huomaren* (82) *Cannabis semen*, *heizhima* (313) *Sesami nigrum semen*, *danggui* (293) *Angelicae sinensis radix*. Při habituální zácpě se kombinuje ve stejném množství s medem (DR609), nebo se vytváří medová pasta, ve které jsou ve stejné dávce shouwu, *heizhima* (313) *Sesami nigrum semen* a *huomaren* (82) *Cannabis semen*, a podává se 3krát denně po 10–20 g (DR610).

Způsob užití

Denní dávka je 10–30 g v odvaru, pilulkách, prášku, alkoholovém výluhu; zevně na omývání a v masti. Pro účel doplňování esence a krve se používá upravené heshouwu, pro odstraňování jedovatosti a zprůchodnění stolice syrové; ještě účinnější je v této indikaci čerstvá droga.

Kontraindikace

Opatrnost je potřebná při řídké stolici a u upraveného shouwu při výraznějších příznacích vlhkosti a hlenů.

Výjimečně může droga vyvolat slabé bolesti břicha, nevolnost, případně až horečku se zimniční třesavkou.

Poznámka

Za dynastie Tchang, za níž už léčivo heshouwu bylo prokazatelně známé, se rozlišovaly dvě varianty – červená, *chishouwu* (čch'-šou-wu) 赤首乌, a bílá, *baishouwu* (paj-šou-wu) 白首乌. Ze studia starých textů vyplývá, že dnes používané shouwu z rostliny *Polygonum* je totožné s historickým červeným shouwu. Bílá varianta je z rostlin *Cynanchum*; podle některých pramenů ovšem *baishouwu* používané v minulosti pocházelo z rostliny *Polygonum multiflorum* Thunb. var. *angulatum* S. Y. Liu, suozhi heshouwu (suo-č' che-šou-wu) 梭枝何首乌. Jejich vlastnosti jsou si podobné, *baishouwu* má i účinek tišit bolesti srdce, posilovat slezinu a podporovat čchi.

Citace z klasiků

„Ledviny řídí uzavírání a uchovávání, játra řídí zprůchodňování a vypouštění. Toto léčivo má teplou čchi a hořkou a zadržující chuť. Hořká doplňuje ledviny, teplo doplňuje játra, zadržující (chuť) dokáže svírat esenciální čchi, proto (shouwu) dokáže vyživovat krev, prospívat játrům, zpevňovat esenci a podporovat ledviny, posilovat šlachy a kosti, začerňovat vlasy. Je skvělým léčivem pro rozhojňování a doplňování. Nezachlazuje ani nevysušuje a svým účinkem stojí nad léčivými, jako jsou kořen *dihuangu* (46) nebo *tiantong* (302).“ (*Bencao gangmu*; 1596 n. l.)

„Když Haogu říkal, že (shouwu) vypouští jaterní vítr, jde o to, že jin nesvlazuje jang, voda nevyživuje dřevo, a to způsobuje, že dřevo jater rodí vítr. Toto (léčivo) dokáže doplňovat jin, a právě v tom spočívá jeho vhodnost – má-li se totiž léčit vítr, nejprve se musí léčit krev,

protože když se krev rozhybe, vítr přirozeně ustane. Toto je však tšení větru rozhojňováním a doplňováním, nesmí se to mylně považovat za vypouštění jater.“ (*Bencao zhengyi*; 1917 n. l.)

„O heshouwu se ve všech knihách říká, že rozhojňuje vodu a doplňuje ledviny, začerňuje vlasy a nadlehčuje tělo, pějí se na ně chvály a porovnává se s účinky země-žlutě (294). Jedině Feng Zhaozhang (Čao-čang) o něm pojednává mimořádně osvěceně. Říká, že shouwu je hořké a zadržávající, mírně teplé. (Jeho) jin není příliš stagnující a (jeho) jang není příliš vysušující, dostalo se mu harmonicky čchi nebes i země. *Shudi* (294) i shouwu sice oboje doplňují jin, ovšem *dihuang* se rodí obdařen čchi období středního zimního měsíce, dušením sice rovněž zčerná, avšak speciálně vstupuje do ledvin a rozhojňuje pravou vodu nebeské jednoty. Jeho současně doplňování je vedlejším účinkem toho, že rozhojňuje ledviny. Naproti tomu shouwu se rodí obdařeno čchi jara, je transformací větru a dřeva, vniká do jater a je léčivem (s charakterem) jangu v jin. Vniká speciálně do jater a má účinek navyšovat krev a vypuzovat vítr. Že současně i doplňuje ledviny, je vedlejším účinkem toho, že doplňuje játra. Jedno je tedy léčivem, které mocně doplňuje prekosmickou pravou jin, proto svým účinkem dokáže ihned zvrátit nebezpečí prudkého nárůstu

samotného jangu. Jedno zase vyhovuje potřebě harmonizovat a doplňovat postkosmickou vyživující krev a používá-li se dlouhodobě, vyživuje esenci i ducha, zbavuje nemocí a harmonizuje prvopočáteční. Prekosmická a postkosmická jin nejsou totožné, a i v pomalém či okamžitém, lehkém či silném účinku (těchto dvou léčiv) je velký rozdíl. Kromě toho (shouwu), nazývané i *yehe* (jie-che) nebo *nengsi* (neng-s'), má v doplňování krve ještě též schopnost transformovat jang. Jak by se to mohlo podobat použití *dihuang*, který speciálně rozhojňuje vodu, má lehkou čchi a hutnou chuť, je kalným v kalném a posiluje kosti a esenci?“ (*Bencao qiuzhen*; 1769 n. l.)

K zapamatování

Heshouwu má hořkou, sladkou a zadržávající chuť, mírně teplou povahu a tropismus ke dráze jater a ledvin. Zahřívá bez vysušování a doplňuje bez působení stagnací. Vyživuje krev jater a podporuje tvorbu esence ledvin. Má omlazující účinky, zlepšuje zrak, zpomaluje šedivění vlasů, posiluje šlachy a kosti. Syrové rozrušuje a odstraňuje jedovatosti, léčí vředy, uzliny, abscesy, dále svlažováním střev zprůchodňuje stolici.

Opatrnost je potřebná při vlhkosti a řídké stolici.

295a. Yejiaoteng (jie-tiao-tcheng) 夜交藤

Výklad jména: Znak „yè“ (jie) 夜 má význam „noc, noční“, znak „jiāo“ (tiao) 交 znamená „spojovat“, znak „téng“ (tcheng) 藤 znamená „stonek“. Podle pověsti je autorem jména He Shouwu (viz *heshouwu* (295), který si všimnul, že stonky rostliny se v noci k sobě přibližují a přes den se opět oddálí. Proto dostala jméno *yèjiāoténg* (jie-tiao-tcheng), „spojniček noční“.

Synonyma: shouwuteng (šou-wu-tcheng) 首乌藤, heshouwu jingye (che-šou-wu fíng-jie) 何首乌茎叶.

Latinské jméno: POLYGONI MULTIFLORI CAULIS ET FOLIUM

Anglické jméno: tuber fleecflower stem and leaf

První výskyt jména: *Benjing fengyuan*; 1695 n. l.

Zdroj drogy: stonek a listy
(čeleď Polygonaceae)

1. *Polygonum multiflorum* Thunb.; bližší údaje viz *heshouwu* (295).

Sběr a úprava

Stonky s listy se sbírají v létě nebo po opadání listů na podzim, svážou se do snopečků a usuší.

Sušenou drogu tvoří oválné plátky hnědočervené, v centrální části žlutohnědé barvy, porézní struktury, lámavé, bez pachu, nahořklé a zadržávající chuti.

Charakteristika

- chuť sladká, mírně hořká
- povaha vyrovnaná
- tropismus ke dráze srdce a jater

Účinky

1. Vyživuje srdce a uklidňuje ducha, vypuzuje vítr a zprůchodňuje síť spojniček (*yangxin anshen, qufeng tongluo*, jang-sin an-šen, čchü-feng tchung-luo)

1. Vyživuje srdce a uklidňuje ducha, vypuzuje vítr a zprůchodňuje síť spojniček

Indikace: nespavost, pocení; bolesti z blokad.

Výklad: Sladký a vyrovnaný yejiaoteng vniká do srdce a jater, a tím vyživuje krev a jejím doplňováním uklidňuje ducha. Proto jej lze využít při stavech rozrušení, poruch spánku či pocení v důsledku prázdnoty. Přidávají se k němu *baiziren* (245) Platycladi semen, *gandihuang* (46) *Rehmanniae glutinosae radix siccata* a *zhenghumu* (253) *Margaritifera concha usta*, aby vyživily jin, pročistily horkost a stáhly pot. Při nespavosti a bolestech hlavy se odvarem, ve kterém jsou po 12 g yejiaotengu, *tianma* (256) *Gastrodiae rhizoma*, *huangbai* (40) *Phellodendri cortex* a 6 g *gancao* (275) *Glycyrrhizae radix*, zapíjí třikrát denně 6 g práškového *zhusha* (240) *Cinnabaris* (DR611).

∞ Jelikož vedle vyživování krve má yejiaoteng rovněž schopnost vypuzovat vítr a zprůchodňovat síť spojniček, je dobrým léčivem při tupých bolestech a dřevěném způsobených nedostatečnou výživou svalstva krví. Přidávanými bývají *jixueteng* (199) *Spatholobi caulis*, *danggui* (293) *Angelicae sinensis radix*, *chuanxiong* (188) *Chuanxiong rhizoma*. Použit